

128 Pars I. Illustratio XI. Panegyrica.

& evadentibus à tentatione. Ecce Moysis, ad quam in omni necessitate cum peccato & tentatione certantes, luce & umbra Lunæ Deiparæ feli- cissimam consequuntur de miseriae nocte victoriam. Corniculata enim Luna est Maria, ex eodem Richardo inibi, col. 458. litt. A, & col. 460. & 461. litt. F, & A, cuius cornibus, id est virtutibus, vitia nobis inimica ven- tilantur, belloque spirituali vincun- tur. Unde ipsi dicimus confidenter: In te inimicos nostros ventilabimus cornu, &c.

173. Adhuc Josue validissimi Israëlitarum Duxis victorias memorare li- ceat, pro Deiparæ Mariae bellatrixis nostræ debitis laudibus recensendis. Amalechitas debellasse, feliciterque viciisse Josue, legimus Exodi cap. 17. vers. 13. his verbis: Fugavitque Josue Amalec, & populum ejus in ore gladii. Quibusne validissimis armis? Quâ fortunâ? Quo auxilio? Ipsum divi- num consule oraculum pro responsu; inibi vers. 11. habes: Cumque levaret Moyses manus, vincebat Israël: sin autem paululum remisisset, superabat Amalech. En tota Israël victoria, felixque in agone triumphus, è manibus pendebat Moysis stantis pro suis in vertice collis: immò in sola unica Moysis manus elevatione sta- bat bonus totius eventus certaminis:

Ibidem. nam Hebraicè legitur ἦτορ, οὐδέ τις cùm elevasset manum suam. Atqui cur tota Dei populi pugna adversus innumeros hostes expectat ad triumphum solius Moysis in altum levatam manum, aut manus? Quid anteā, vers. 9. Moyses Josue di- xerat, ausculta: Cras ego stabo in ver- tice collis habens virgam Dei in manu mea. Eccinè cùm Moyses elevabat pro victoria manum, elevabat & Domini virgam, expressum Marie no- stræ bellatrixis ac vexilliferæ symbo- lum. (Satis notum est in Domini vir- gae, quam Moyses tenebat, adumbrari D.Bernard. Mariam, ex Patribus Bernardo serm. D.Ambro. 2. super Missus est, Ambrosio lib. 10. S.Bernard. cap. 8. ad Siricium, Bernardino Senensi tom. 4. serm. 12. de Assumpt. Antonino S.Antonio. 4. p. tit. 15. cap. 24. §. 4. & aliis.) Nec ga Moysi sanctitati, nec elevationi ma- fuit, ad quæ ipso omni in necessitate recurrebat.

Maria vir- gae, Maria Deiparæ hieroglyphico. Nam si ex tunc erat Maria virga

*Idem.
Maria ad
nostram de-
fensionem
corniculata
est Luna.*

Exod. c. 17.

Ibidem.

*Hebreæ
lect.*

Ibidem.

recurrebat, testante Richardo Lau- rentino lib. 12. de laudib. B. Mariae, Laur.

col. 1025. litt. F, in conflictu contra Amalech, ad quam rerum causam, nisi ad Mariam adumbratam in virgæ, Moyses recurrere tenebatur: maxi- mè quando ipsam tenebat manu? Sed dices: Poterat Moyses una manu comprimere Domini virgam, alte- ramque manum levare pro victoria, & ad certantium subsidium; quin & in terra, soloque poterat sanctus Moyses deponere virgam, & ambas suas manus levasse pro signo felice præliantibus: maximè cùm Vulgata legat, Cumque elevasset Moyses ma- nus, vincebat Israël, &c. ubi nulla fit mentio de elevatione virgæ. Me- herdè sic reverenter Moyses sacram Dei virgam suis manibus contrecta- bat, ut non unica sola manu virgam ipsam levaret in altum, pro victoria signo, sed duabus: ad modum quo nunc Sacerdos re in sacra elevat ho- stiam, ut ostendat populo. Observa- vit id Cajetanus inibi super Exodum

Cajetanus,
Moyses non
vinceret
Amalec sic
liter creditur, quod manus elevatas suæ manus
habebat sic, quod inter utramque vo- elevatione,
lam virgam teneret extensis manibus sicut eleva-
tione &
versus cœlum. In tanto ergo conflictu, & contra Amalechitas prælio, ad Dei virgam, tanquam ad ipsius Domini vexillum, recurrit Moyses pro triun- pho è rebelli populo capessendo: ut- potè ad Marie venturæ vividum hieroglyphicum, cuius ducatu, pa- trocinio & auxilio (etiam in umbra) omnis dubia consequitur victoria, omnis hostis, tam spiritualis, quâm temporalis vincitur, & in figam ver- titur. Hoc prænotavit eximiè suis verbis Deiparæ addictus Spinellus in throno Deiparæ, cap. 20. num. 14. ubi sic fatur: Hanc virgam in bello contra Amalechitas tenens Moyses in manu suâ, cùm levaret manus, vincebat

Petrus Anton.

Virgo Do- minii virga, per manum Moysis A- malec de- bellavit & vicit.

Glossa Ordin. Banias est Christus Dominus. Glossa Moral. Diabolus est Egyp- tius.

Christi triumphus de Diabolus per Mariam.

Illustrum

129 Maria DEBBORA mystica, &c. 129

174. Illustrum sex virorum facinora recensens sacer Regum secundus li- ber, capite 23. cùm accedit referre quinti robustissimi ducis facta Ba- naia nomine, sic vers. 21. narrat: Ip- se quoque interfecit virum Ægyptium, virum dignum spectaculo, habentem in manu hastam: itaque cùm descendis- set ad eum in virga, vi extorstit ha- stam de manu Ægyptii, & interfecit eum hastâ sua. Nec semel in Sacris victoriis hanc Divinum Pneuma commemorat; nam 1. Paralipom. c. 11. vers. 23. sic repetit de Banaia: Et ipse percussit Ægyptum, cuius statura erat quinque cubitorum, & habebat lan- ceam ut liciatorum texentium: des- cendit igitur ad eum cum virga, & ra- puit hastam, quam tenebat manu, & interfecit cum hastâ sua. Disquirimus nunc, ecce sic accuratè sacer Spi- ritus non semel, sed bis Banaia cum Ægyptio gigante referat bellum, hostis depingens formidabilem vul- tum, Banaiaque recensens armorum inopiam, qui non nisi inermis & ar- mis nudus, cum virga debilissima so- lùm aggressus est potentissimum in hastâ & lancea decertatorem? Quia Dei est suorum enarrare triumphos, & cùm hæc Banaia gloriose fuerit victoria inter alias, idcirco Dominus eam sic describi curavit, ut ex toto illius nil lateret triumphi. De ipso sic Josephus lib. 7. Antiq. cap. 10. scribit: Cum mire statura Ægyptio certans, inermis cum armato, hastâ ex ipsius manibus extorta hominem confudit: quo insignior fuit Victoria, quod adhuc viventi ademptis armis, prius eum spoliavit, mox propriis ar- mis occidit. Allegoricè jam in Banaia robustissimo viro (qui interpretatur Filius Domini) ex Ordinaria Glossa habemus Christum Dominum figu- ratum; sicut in illo gigante Ægyptio Diabolum, ex Morali Glossa de- pictum fuisse credimus. Descendens igitur Christus Virginis Filius in prælium cum diabolo, sola carne in- dutus pergit ad prælium adversus monstruosum ac tenebrosum Ægyptum gigantem, hastâ lanceaque ma- litiae obarmatum: at ut Divinus Ba- naia ipsum debellando exarmet & vincat, non alio scuto aut gladio uti- tur, nisi delicata & gracili Marie sanctissimæ virgæ, ut tantò sua sit se-

R.P. Mart. del Castillo, Paneg. Mar.

curior victoria, quanto insignior ac celebrior. Vult enim vel ipse Chri- stus decertans, mediante Maria co- mitate, omnem sui triumphi percipere acclamationem & gloriam. Gaudeo me invenisse brevem nostri Joannis Joan. Vitalis Cardinalis sententiam in suo Vitalis. Speculo, verbo Maria, folio mihi 18. col. 1. litt. A, quæ sic habet: Item Maria est in triumphum pugnantibus. 2. Reg. 23. Cùm descendisset ad eum in virga. Nota historiam. Etenim si Maria vel ipsi Filio suo pugnanti Christo exur- git in triumphum, qualiter non suos defendet clientulos armis & hasta potentiaz, qua invisibilis & visibiles hostes quotidiè terret, ac vertit in fugam, è cunctis parta victoria? For- midabilis Fidei inimicus, hostibus que Fidelium, sicut & rebellibus im- piis, Maria est, ut olim Debbara fuit Chananæis: Sed piis ejus devo- tis, camque precatio ac devotis lá- crymis invocantibus, propria du- trix extat atque Regina pugnans, vincens, indubieque triumphans.

Debbara bellatrixis, & Hebræorum

175.

Bellonæ, Mariam Deiparam adum- brantis, nomen apem significare, do- cuimus latè supra, illustrat. 1. à n. 1. Suprà II. & deinceps, ubi etiam à num. 10. apis lust. indolem adaptavimus sacræ Deiparæ Virgini. Ipsa enim veluti candida & alba apis, ibid. num. 11. dulcissimum no- bis humanitatis Christi subministra- vit favum. Hinc Maria hieroglyphic- um bellatrixis, in nostrisque validissimæ ductricis ac pugnatrixis præliis,

extat propriissime Apis. Est enim apis bellicosum animal, quod tristia dum minatur hostibus, ipsos subtilissimo est.

ferit aculeo; & inaugurando simul felicia suis, ipsos juvat, pro eis pug- nat, ac victoriis signis apertis pro- mittit. In castris Drusii apem visam in

victoria prognosticon, edocet Ale- xanderab Alexandro lib. 5. cap. 13. Re- cole pro ipsa inaugurate trophæa suis, Virgilium lib. 7. Aeneidos, ab illis Virgilii.

vers. 59. verbis, Laurus erat, &c. us- que ad vers. 70. Et summa dominarier

arce: ubi in lauro, quâ victores cor- ronantur, nonnullæ supersedere apes,

inaugurantes faustissimum prælium Aeneæ, & simul ejus prænuntiantes

triumphum. Merito de Maria mysti- ca ape, & Debbara allegoria, assu- memus id quod de ejus Filio Christo

R. Domi

Richard, à S. Laur.
Maria Apis est, hereticis suo potestia percutiens aculeo.

Ecclesia in offic.

Andr. Cret.
Maria est fidei nostra propagatorem.

Apes in bello pro suis pugnantibus & vincibus. Theodor.

Bonfinius. Vlysses Aldob.

176.

2. Paralip.

26.

Domino, Ape dulcissima testabatur Richardus à S. Laurentio lib. 12. col. 926. lit. E, his verbis. Apis pugnat etiam cum vespis, id est hereticis, qui nihil habent simile cum ape; & cum apibus extraneis, scilicet illis hereticis, qui Baptisma suscepserunt: & cum apibus otiosis, id est illis Fidelibus, qui non faciunt opera Fidei quam professa sunt, & qui in vacuum gratiam Dei recipiunt. Ideo nostra Api bellatrix & pugnatrix Maria tota Ecclesia gloriose applaudit triumpho, ei de cantans: Gaudete Maria virgo, cunctas hæreses sola interemisti in universo mundo. Se ipsa munita, & ad defensionem Christianorum armata, Fidei aculeo Deipara Apis candida cum vespis hereticorum pugnans, cuntas interficit & interimit hæreses; ut potè quæ est Propugnaculum fidei Christianorum, ex Andrea Cretor. 2. de Assumptione. In Maria igitur Apis victricis argumentum, de hæresiarchis, Turcis, & ethniciis variis reportati sunt triumphi. Memorabile extat illud Sancti Jacobi Episcopi Nisibensis, cuius depreciatione apum examina fuere in Persas civitatem Nisibem obsidentes immissa, & præ liantibus apiculis, de Persis feliciter fuit reportata victoria, ex Theodoro in Philotheo, & in lib. 2. sua Ecclesiast. Histor. cap. 30. ante finem. Non dissimile huic refertur prodigium illud, quod oppidanis Alba Graeca, in bello à Turcis dirissimè oppressis, legimus accidisse. Pannonii enim cùm fese devastationi proximos formidarent, in Turcas varia apum agmina dimiserunt, quarum juvamine, & earumdem aculeorum ictibus fugatis Turcis, victoria gloriosissimè usque hodiè memoriam celebratur, uti refert Bonfinius lib. 4. decade 13. Vide si pro hac materia Vlysses Aldrovandum tom. 4. lib. 1. de Insectis, fol. mibi 107. lit. C. & D. Si enim brevissimum in volatilibus animal apicula sic pro suis decerat, pugnat, & vincit; quos non pro nobis consequetur in conflitu & agone triumphos Apicula mystica Deipara humiliter exorata.

De ozia rege (qui interpretatur Fortitudo Domini) sacrum inquit oraculum Paralipomenon lib. 2. cap. 26. vers. 8. quod nos verius ac excellenter afferimus de Maria Sanctissima:

Divulgatum est nomen ejus usque ad introitum Ægypti, propter crebras vi torias. Nomen enim Mariæ (quod interpretatur jaculatrix, sive Projiciens, à radice ^{Mariæ} ^{projiciens} ^{lata}) ^{Marie} ^{suo} nomine jaculatrix & projecta: unde ^{lata} ^{projecta} quasi jaculatrix maris, vel ad mare, interpretar. seu post mare. Vide Hadrianum in Trifugio, lib. 1. fono 21. modulat. 11.) & divulgatum, & Evangelica voce proclamatum est, & fuit usque ad Ægyptum (ad litteram, quando fuit ingressa in Heliopolim, & ut jaculatrix innumera prostravit idola;) scilicet usque ad has novi orbis gentes, quas Ægyptus significat, olim obsecratae idolis, quæ sitæ sunt ad Austrum & Occidentem Hispaniæ. Ægyptus enim totam regionem Austri respectu Judeæ occupans, partem, etiæ minimam, attingit Occidentis. Promulgatum igitur jaculatrixis nostræ, defensatricisque Deiparae nomen est ultra mare, & in hisce regionibus, propter crebras vi torias, quas Europæ nostri de Gentibus hisce Americanis obtinere. Accedamus igitur ad triumphos & vi torias Dominæ Deiparae. Anno ergo à anno 1515. mundo redempto 1515. in insula hac nobis proxima, de Cuba nuncupata, quæ continent gleba usque ad portum communiter appellatum la Havana, recurrit ab Oriente in occasum, quidam Indorum imperabat Regulus, qui cum finitimis populis continuis exercebatur in præliis; istamen felici gaudens fortuna, viator semper ceteros concertatores vincebat, nec ulla vice à conflietu relegatus discessit, hac videlicet ex causa. Nescio quo eventu (narrat sic Laurentius Beyerlink in suo Theatro, litt. M, verbo Maria,) quidam Christianus miles in eam projectus insulam, se memoriati Reguli associaverat copiis, portans continuo in pectore Sacratissimæ Virginis Mariae effigiem, quæ indubie in omni bello erat ei quasi brachiale in brachio dextero, ut scriptum est Ecclesiastici capite 21. vers. 24. ubi Tigurina legit, Instar armillæ: nam semper miles ille in arenam descendens, hostes Reguli debellabat, Reguloque præstabat de populis adversis laurum in triumpho. Eccinè inter insulanos Indos exorti tur penes certamina quæstio, præstantior

Laur. Beyerlink. Bozzius de Not. Eccl. lib. 9. c. 20.

tiorne esset ad bellum & reportandas vi torias. Maria illa imago, an vero Indorum sculptilia Deorum? Pro du bii expeditione ex utroque exercitu præliatorum, unanimi consensu in hoc convenere centuriones & duces. In lata planicie duo apponantur ju venes, quorum ad terga brachia lo ris, sive funiculis artissimè religentur ab adversariorum parte, sub suorum invocatione Deorum: sic etiam sub Maria nomine alii duo juvenes à parte viciantur altera simili modo. At (dicunt ex utraque parte majores) quorum sponte, nemine dissolvente, è manibus lora, aut ligamina dissol ventur, ita victoriam canant pro parte suorum, ac si verè bellum foret commissum. Res ita exequuta est, & continua expectantibus cunctis ex utra que militia præliatoribus rei even tū, Regulo à Christiano milite instructo in clamare incipienti, Ave Maria, adfuit mirabilis majestatis Matrona, quæ ad Reguli accedens religatos juvenes, virga que manus tangens eorum, illos exsolvit, quin & horum vincula, funes, ac lora, quibus fortiter anteà tenebantur, se se ad altos duos juvenes ex adverso idolorum nomine positos, revinciendos ac iterum religandos continuo contulerunt. Quo pacto visum est idem inter Indos renovari certamen; sed pro Reguli triumpho stetit ab eo invocata bellatrix, vi trixque Maria. Quod bene ab Indis ac duobus puerulis perspectum, istos & nonnullos reduxit ad Christum. Sanè hoc eventu resonat pro Maria ejus patris Psalmista psalmo 106. vers. 14. oraculum, Eduxit eos de tenebris & umbra mortis, & vincula eorum dis rupt. Syrus legit: Et lora dissolvit eorum. Olim tres juvenes contra infidos Chaldaeos certantes, colligati funibus, & in fornacem ignis ardentes projecti, à similitudine, sive ab imagine Christi Domini soluti fuere, è periculo fornicis erepti. Danielis 3. Ergo & imago Matri, quæ in mirabilibus patrandis imitatur sæpè Filium, ad sui prototypi invocacionem, consequenter suos à periculis liberat clientulos, & triumphare ab hostibus misericorditer facit.

Nemo ex utroque orbe, veteri & novo, nescit validissima, quæ in hoc R.P. Mart. del Castillo, Paneg. Mar.

Ferdinan dus Corté sius debellatrices gen tes Indorum Maria efficiem pro auxilio sed affert ex Hispania

Bellum pri mum à Fer dinando Cortesio in Nova Hispania Americanis commissum

Bernardia Castillo

Reg. 2. Reg. 22

Castillo

in